

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobců **a) M. A., b) nezl. M. A., c) nezl. M. J. J.**, žalobci b) a c) zastoupeni žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní, všichni t. č. Pobytové středisko Kostelec nad Orlicí, Rudé armády 1000, zastoupeni Mgr. Martinem Razímem, advokátem se sídlem Hradec Králové, Pavla Hanuše 252, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 5. 2012, č. j. 28 Az 63/2010 - 104,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

IV. Ustanovenému zástupci žalobců Mgr. Martinu Razímovi se určuje odměna za zastupování ve výši 7128 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 24. 9. 2010, č. j. OAM-225/ZA-14-ZA14-2010 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný rozhodl, že se žalobcům neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Rozhodnutí žalovaného napadli žalobci u Krajského

soudu v Hradci Králové žalobou; ten ji rozsudkem ze dne 14. 5. 2012, č. j. 28 Az 63/2010 - 104, zamítl.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že prostudoval správní spis a na jednání doplnil informace o průběhu dalších dvou řízení, která se týkala další nezletilé dcery žalobkyně a) J. a přítele žalobkyně a) Y. H., který má být pokrevním otcem všech jejích nezletilých dětí. Krajský soud dokazování doplnil i o informaci získanou od UNHCR ze dne 1. 5. 2012, ve které kompetentní pracovnice úřadu potvrdila, že občané Ukrajiny nemohou být bez dalšího zbaveni státního občanství a že dlouhodobý pobyt mimo území Ukrajiny nebo odhlášení trvalého pobytu není důvodem k pozbytí státního občanství. Z této informace se podává i to, že dítě narozené rodičům, z nichž alespoň jeden má ukrajinské státní občanství, se narozením stává občanem Ukrajiny. Žalovaný pak k výzvě soudu na jednání předložil jednak informaci o aktuální situaci na Ukrajině a jednak zákon o občanství Ukrajiny č. 2235-III ze dne 18. 1. 2001. Z tohoto zákona krajský soud dovodil, že potvrzuje fakta již sdělená ze strany UNHCR.

V tomto kontextu krajský soud konstatoval, že se jedná v pořadí již o desátou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou žalobkyně a) v ČR podala. Hlavním důvodem jejího odchodu z vlasti v roce 2003 měly být potíže s otčímem, který jí fyzicky napadal a byl za to odsouzen. V době příchodu žalobkyně a) na území ČR zde pobýval rovněž její manžel V. V. (nyní jsou již rozvedeni). Ten se posléze vrátil na Ukrajinu a podle žalobkyně a) měl na úřadech oznámit, že žalobkyně pobývá v ČR a požádala zde o azyl. Žalobkyni a) se na území ČR narodily celkem tři děti, které mají v rodných listech jako otce uvedeného jejího bývalého manžela, ačkoliv jejich pokrevním otcem je ukrajinský státní příslušník Y. H. Žalobkyně a) vyslovila pochybnosti, zda ona i její děti jsou občany Ukrajiny. Poukázala na postoj zastupitelského úřadu, který je údajně k jejím požadavkům na vystavení příslušných dokladů laxní a navíc jí bylo řečeno, že ji nemají v evidencích vedenu jako občana Ukrajiny. Připustila, že po narození dětí tuto skutečnost ukrajinské ambasádě neoznámila, neboť nechtěla, aby děti měli ukrajinské občanství. Otázka popření otcovství nezletilých dětí je předmětem soudního řízení.

Hlavní námitkou žalobkyně a) bylo její přesvědčení, že pozbyla ukrajinské státní občanství a že nezletilí žalobci jsou dokonce bez státní příslušnosti, když jejich narození ukrajinským úřadům nenahlásila. Zastupitelský úřad Ukrajiny jí údajně odmítl vydat cestovní doklady. Krajský soud konstatoval, že žalobkyně a) mohla a měla podniknout kroky k vyřízení formalit pro nezletilé děti již bezprostředně po jejich narození. Pokud se nyní setkává s problémy, jde o problémy administrativního charakteru; nelze sice vyloučit laxní či neprofesionální přístup konkrétní osoby, leč s ohledem na shromážděné informace k otázce státního občanství Ukrajiny nelze rozhodně přijmout závěr žalobkyně, že pozbyla státní občanství a že nezletilé děti jsou bez státní příslušnosti. Dosud formálně zapsaný otec dětí (bývalý manžel V. V.) i tvrzený faktický otec Y. H. jsou oba státní příslušníci Ukrajiny. Z provedeného dokazování se přitom jednoznačně podává, že občané Ukrajiny nemohou být bez dalšího zbaveni státního občanství; ani dlouhodobý pobyt mimo území Ukrajiny, nebo odhlášení trvalého pobytu, nejsou důvodem pozbytí státního občanství a dítě narozené rodičům, z nichž alespoň jeden z nich má ukrajinské státní občanství, se narozením stává občanem Ukrajiny. Krajský soud tak uzavřel, že nemá pochybnosti o tom, že všichni tři žalobci jsou státními příslušníky Ukrajiny. Problémy s vyřizováním

potřebných formalit a dokladů si zřejmě zapříčinila žalobkyně a) pak sama svou liknavostí a délkou své nečinnosti. Tato okolnost nemůže zakládat azylově relevantní důvod. Žalobkyně a) sama připustila, že se ani nepokusila si legalizovat pobyt v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V otázce humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu) krajský soud uvedl, že připouští, že odůvodnění žalovaného je v této části kusé, avšak v kontextu posouzení celého azylového příběhu je považuje za dostatečné. Žalobci označili svůj zdravotní stav za dobrý; pochybnosti o jejich státním občanství byly vyvráceny. Žalobci, jako občané Ukrajiny, budou mít nárok na zařazení do sociálního systému, jak potvrzují zprávy založené ve správním spise, tak i zpráva UNHCR. Není důvod, aby s nimi bylo ve vlasti zacházeno odlišným způsobem toliko proto, že pobývali nějakou dobu mimo území Ukrajiny. Jazyková bariéra ani případné materiální potíže při návratu nelze považovat za skutečnosti svědčící o nutnosti udělení humanitárního azylu.

Ve vztahu k doplňkové ochraně podle § 14a zákona o azylu krajský soud uvedl, že se žalobkyně a) v případě návratu obávala diskriminace v souvislosti s tím, že se děti narodily na území ČR a mohly by mít problémy s udělením státního občanství Ukrajiny a s přístupem k sociálním dávkám. Z Informace MZV ze dne 13. 5. 2009 však vyplývá, že neúspěšným žadatelům o udělení mezinárodní ochrany po návratu do vlasti nehrozí žádné nebezpečí ze strany státních orgánů a rovněž tak nejsou vystaveni diskriminaci v souvislosti s možností požádat o sociální dávky. I tyto skutečnosti potvrdila zpráva UNHCR. Krajský soud podotkl, že migrace občanů Ukrajiny je běžným jevem. U žalobkyně a) nelze předpokládat, že by se po návratu ocitla v zájmu ukrajinských státních orgánů. Krajský soud tak uzavřel, že v případě návratu žalobců do vlasti jim nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu.

Rozsudek krajského soudu napadli žalobci (dále jen „stěžovatelé“) kasační stížností, opírající se o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelé především tvrdí, že žalovaný v řízení porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a který je nezbytný vzhledem k okolnostem případu (§ 2 odst. 4 správního řádu). V důsledku toho pak žalovaný nesprávně aplikoval § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu; případ stěžovatelů je přitom případem hodným zvláštního zřetele. Krajský soud nesprávnou interpretaci žalovaného beze zbytku přijal a nepřihlédl ke konkrétní situaci stěžovatelů a celé rodiny, přestože stěžovatelka a) vše podrobně popsala a svá tvrzení doložila potřebnými důkazy a listinami (rodné listy dětí, návrh k soudu na úpravu poměrů nezletilých dětí, žádost adresovanou Ukrajinské ambasádě v Praze a vlastnoručně psané prohlášení ze dne 23. 8. 2010 o informacích, získaných na ambasádě). Stěžovatelka a) opakovaně poukazovala na skutečnost, že jsou vedena řízení o úpravě poměrů nezletilých dětí, směřující k jejich právu znát biologické rodiče a k právu na jméno a identitu.

Stěžovatelka a) tvrdí, že se nemá kam s dětmi vrátit, neboť na Ukrajině nebude přijata. Pokud jde o státní občanství, krajský soud i žalovaný dospěli k mylnému závěru, že není pochybnost o tom, že stěžovatelka a) je státní příslušnicí Ukrajiny. Žalovaný se ani s touto otázkou v napadeném rozhodnutí dostatečně nevypořádal; krajský soud to ponechal bez povšimnutí. Z důkazů, na které krajský soud odkazuje, není možné bez dalšího učinit závěr, který učinil. Stěžovatelka a) tvrdila, že pozbyla státní občanství Ukrajiny, neboť po pěti letech pobytu mimo Ukrajinu ztrácí občan ukrajinské občanství. S tímto tvrzením se krajský soud dostatečně nevypořádal. Žalovaný tuto informaci popřel, stěžovatelka a) ji nicméně dostala přímo na ukrajinské ambasádě. Jedním z důvodů pro ztrátu ukrajinského občanství je totiž i situace, kdy se občan po dobu sedmi let neregistruje na příslušném úřadu. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka a) pobývá od roku 2003 v ČR, nelze vyloučit, že mohla pozbýt ukrajinské státní občanství. V této souvislosti již v žalobě odkazovala na informace o pozbývání ukrajinského občanství, které jsou dostupné na webových stránkách ukrajinské ambasády v New Yorku, v článku *Consular Information Citizenship of Ukraine* (http://www.ukrconsul.org/citizenship_ukraine_EN.htm); přesto se krajský soud s těmito oficiálními informacemi při svých úvahách vůbec nevypořádal. Stěžovatelka a) tedy tvrdí, že nebylo spolehlivě prokázáno, že je státní příslušnicí Ukrajiny.

Krajský soud měl podle stěžovatelů nesprávně vyhodnotit též otázku humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný se řádně nezabýval fakty, které stěžovatelé uvedli ve své žádosti a při pohovoru; krajský soud pak beze zbytku přijal hodnocení žalovaného. Žalovaný se v odůvodnění výroku o neudělení humanitárního azylu omezil na konstatování, že nejsou dány důvody zvláštního zřetele hodné, aniž by uvedl konkrétní relevantní úvahy ve vztahu k provedeným důkazům; tím porušil § 68 odst. 3 správního řádu. Stěžovatelé jsou přesvědčeni, že za důvod hodný zvláštního zřetele je třeba v jejich případě považovat to, že nezletilí stěžovatelé jsou bez státní příslušnosti a stěžovatelka a) pozbyla státní občanství Ukrajiny. V případě nezletilých stěžovatelů totiž nebylo dosud spolehlivě prokázáno, že jsou občany Ukrajiny, čili je nutno vycházet z toho, že jsou bez státního občanství. Rodina nemá kde důstojně a nerušeně žít. Stěžovatelé poukazují i na to, že Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra hodnotila nezletilé stěžovatele jako osoby bez státní příslušnosti.

Závěrem stěžovatelé namítají, že nebylo prokázáno, že by je Ukrajina přijala na své území jako své občany a umožnila jim požívat práv, která jsou dána občanům tohoto státu.

Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout. Setrval přitom na správnosti svých závěrů o státní příslušnosti stěžovatelů a odkázal na zákon Ukrajiny o občanství i na zprávu UNHCR, kterou opatřil krajský soud; z nich se podává, že občané Ukrajiny nemohou být bez dalšího zbaveni státního občanství. Ani dlouhodobý pobyt v zahraničí či odhlášení z trvalého pobytu není důvodem k pozbytí státního občanství Ukrajiny. Žalovaný má i za prokázané, že nezletilí stěžovatelé jsou státními příslušníky Ukrajiny a své občanství nabyli narozením; k tomu postačuje, je-li minimálně jeden z rodičů ukrajinské státní příslušnosti. K odkazu stěžovatelů na webové stránky ukrajinské ambasády v New Yorku žalovaný konstatoval, že informace tam uvedené vycházejí z neplatného zákona o občanství Ukrajiny z roku 1991; platný zákon o občanství Ukrajiny z roku 2001, ze kterého vycházel i krajský soud, již namítané ustanovení neobsahuje.

Po shledání přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů a je tedy přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s. Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se zdejší soud podrobně věnoval v řadě svých rozhodnutí, například v usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS) a ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 – 57 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz. V rozhodnutí posledně zmiňovaném dospěl k závěru, že *„případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.“* Současně však *„[i]nstitut nepřijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. nelze vykládat tak, že není důvodu považovat za přijatelnou kasační stížnost opřenou o – per se důvodné – námitky proti procesnímu pochybení krajského soudu, jestliže podle obsahu spisu lze s vysokou mírou pravděpodobnosti mít za to, že i kdyby k tomuto procesnímu pochybení nedošlo, rozhodnutí ve stěžovatelově věci by nebylo pro něho příznivější.“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 2 Azs 137/2006 – 67, publikovaný pod č. 1219/2007 Sb. NSS). Právě takové pochybení Nejvyšší správní soud zjistil v daném případě v postupu krajského soudu; kasační stížnost proto posoudil jako přijatelnou. Následně byl povinen posoudit, zda shledané pochybení krajského soudu mohlo mít vliv na zákonnost jeho rozsudku, respektive zda by výsledek řízení byl jiný, kdyby k takovému pochybení ze strany krajského soudu nedošlo.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Naplnění azylově relevantních důvodů ve smyslu § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu stěžovatelé spojují s tím, že nejsou státními příslušníky Ukrajiny. Stěžovatelka a) tvrdí, že své občanství pozbyla a že stěžovatelé b) a c) jsou bez státní příslušnosti. Tuto argumentaci žalovaný i krajský soud odmítli s tím, že bylo spolehlivě prokázáno, že stěžovatelka a) ukrajinské občanství nemohla pozbýt a že stěžovatelé b) a c) nabyli ukrajinské občanství narozením.

Pokud jde o státní občanství stěžovatelky a), žalovaný se touto otázkou v napadeném rozhodnutí zabýval a ze shromážděných podkladů vyhodnotil, že ukrajinské občanství nezaniká z důvodu nepřítomnosti občana na Ukrajině, a proto je stěžovatelka a) nemohla pozbýt. Podrobně se jí zabýval i krajský soud, který si opatřil za účelem jejího objasnění důkaz, provedený na jednání dne 14. 5. 2012. Šlo o vyjádření pověřené zaměstnankyně UNHCR ze dne 1. 5. 2012 (na č. l. 92), ze kterého se podává, že podle čl. 25 ukrajinské ústavy nemohou být občané Ukrajiny zbaveni svého státního občanství; podle zákona o státním občanství nelze pozbýt státní občanství z důvodu dlouhodobého pobytu mimo území Ukrajiny nebo z důvodu odhlášení trvalého pobytu. Žalovaný pak na jednání

předložil k důkazu zákon Ukrajiny o občanství Ukrajiny č. 2235-III ze dne 18. 1. 2001 (na č. l. 97 a násl.), který krajský soud provedl k důkazu. Z těchto důkazů, a na základě obsahu správního spisu, dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatelka a) nemohla pozbýt státní občanství Ukrajiny a že její problémy při vyřizování nového cestovního dokladu jsou problémy administrativní povahy a jsou způsobeny především její liknavostí.

Stěžovatelka a) v kasační stížnosti zopakovala svou žalobní argumentaci, dle které důvodem pro ztrátu ukrajinského občanství je situace, kdy se občan po dobu sedmi let neregistruje na příslušném úřadě, respektive pět let pobývá mimo Ukrajinu. Z těchto informací dovozuje, že pokud žije od roku 2003 na území ČR, nelze vyloučit, že ukrajinské státní občanství mohla pozbýt. V této souvislosti napadla procesní postup krajského soudu, který se nijak nevyjádřil k tomuto jejímu tvrzení a nevypořádal odkaz na webové stránky ukrajinské ambasády v New Yorku, na článek *Consular Information Citizenship of Ukraine* (http://www.ukrconsul.org/citizenship_ukraine_EN.htm), ve kterém se jí tvrzené skutečnosti potvrzují.

Problematikou dokazování v řízení před správními soudy se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval, a to například v rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, publikovaném pod č. 618/2005 Sb. NSS. Z něj se podává, že *„[s]oud rozhodne, které z navržených důkazů provede a které nikoli (§ 52 odst. 1 s. ř. s.); to jej však nezbavuje povinnosti takový postup odůvodnit.“* Vzhledem k tomu, že tvrzení stěžovatelů koresponduje s obsahem spisu krajského soudu, je, s ohledem na uvedené, zcela evidentní, že se krajský soud opomněl vyjádřit k důkaznímu návrhu stěžovatelky a); jeho povinností bylo buď tento důkaz při jednání provést a vypořádat, nebo uvést, z jakého důvodu má jeho provedení za nadbytečné či nepotřebné. Nic z toho krajský soud neučinil a navíc se v této souvislosti ani výslovně nevyslovil k tvrzení, které mělo být tímto důkazem dokládáno, a sice že po sedmi letech nepřihlášení se na příslušném úřadu pozbývá ukrajinský občan své občanství. Lze tedy učinit dílčí závěr, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo procesní vadou.

Ne každé procesní pochybení však musí nutně vyvolat nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Z rozsudku zdejšího soudu ze dne 14. 10. 2005, č. j. 6 Ads 57/2004 – 59, se podává, že *„[o] vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], se nejedná, pokud lze dovodit, že by výrok rozhodnutí byl stejný i za situace, kdyby k vadě řízení vůbec nedošlo.“* V tomto kontextu se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda by procesně bezvadný postup krajského soudu mohl mít vliv na výsledek jeho rozhodnutí, a dospěl k závěru, že by výsledkem řízení stále bylo zamítnutí žaloby. Tvrzení stěžovatelky a) o právním řádu Ukrajiny, respektive o obsahu zákona o státním občanství Ukrajiny, a o tom, že po sedmi letech pobytu na území ČR pozbyla státní občanství, bylo totiž vyvráceno obsahem všech ostatních provedených důkazů. Právní úprava určitého státu je skutečnost, která je objektivně verifikovatelná a zjistitelná, přičemž krajský soud učinil vše pro to, aby stav právní úpravy o státním občanství Ukrajiny zjistil a opatřil si důkazy, které provedl na jednání. Takto provedené důkazy i obsah správního spisu poskytly dostatečný obraz o právní úpravě, který sám o sobě vyvrátil tvrzení stěžovatelky a); proto by bylo další dokazování v tomto ohledu nadbytečné. Ze všech shromážděných podkladů správního řízení i z důkazů provedených krajským soudem se bezpochyby podává, že státní občan Ukrajiny nemůže pozbýt občanství z důvodu

dlouhodobé nepřítomnosti ve vlasti či proto, že se neregistruje na příslušném úřadě. Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že na skutkový stav, ze kterého krajský soud vycházel, by provedení navrhovaného důkazu nemělo vliv, což platí i pro právní postavení stěžovatelů. Ze strany krajského soudu tak nedošlo k takovému pochybení, které by představovalo vadu řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Závěr krajského soudu o státní příslušnosti stěžovatelky a) Nejvyšší správní soud zcela podporuje a v tomto směru odkazuje na příslušnou pasáž odůvodnění napadeného rozsudku.

Pokud jde o státní občanství stěžovatelů b) a c), zde žalovaný v napadeném rozhodnutí ze shromážděných podkladů vyhodnotil, že pokud mají děti alespoň jednoho rodiče ukrajinské státní příslušnosti, pak narozením nabývají státní občanství Ukrajiny; nezletilé stěžovatele proto považoval za státní příslušníky Ukrajiny. Krajský soud se pak touto otázkou podrobně zabýval a opatřil za účelem jejího objasnění důkaz, který provedl na jednání dne 14. 5. 2012. Z vyjádření pověřené zaměstnankyně UNHCR ze dne 1. 5. 2012 se podává, že dítě narozené rodičům, z nichž alespoň jeden má ukrajinské občanství, se narozením stává občanem Ukrajiny. Žalovaný na jednání předložil k důkazu zákon Ukrajiny o občanství Ukrajiny č. 2235-III ze dne 18. 1. 2001, který krajský soud provedl. Z těchto důkazů, a na základě obsahu správního spisu, dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatelé b) a c) se narozením stali občany Ukrajiny. I s tímto závěrem se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud má za prokázané, že všichni tři stěžovatelé jsou státními příslušníky Ukrajiny, neboť žalovaný i krajský soud tuto otázku vyhodnotili úplně a správně, opatřili k jejímu zjištění podklady, které poskytly dostatečný obraz o právní úpravě státního občanství Ukrajiny. Poukazování na to, že Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra hodnotila nezletilé stěžovatele b) a c) jako osoby bez státní příslušnosti, je zcela irelevantní.

Stěžovatelé se dále dovolávali přiznání humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a tvrdili, že jejich případ je případem zvláštního zřetele hodným, neboť stěžovatelka a) pozbyla státní občanství Ukrajiny a nezletilí stěžovatelé b) a c) jsou bez státní příslušnosti. Toto tvrzení bylo spolehlivě vyvráceno, a proto o něm ani nelze uvažovat jako o důvodu pro možné udělení humanitárního azylu. Pokud jde o námitku, že odůvodnění neudělení humanitárního azylu bylo ze strany žalovaného nedostatečně odůvodněno a došlo tedy k porušení § 68 odst. 3 správního řádu, zde lze odkázat na rozsudek zdejšího soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 – 72 (publikovaný pod č. 375/2004 Sb. NSS), ve kterém se konstatuje, že *„[u]stanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je ´případ zvláštního zřetele hodný´ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy ´lze udělit humanitární azyl´ přestavuje správní uvážení.“* Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, se pak k této otázce podává, že *„[v] otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy*

takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (prejud. III. ÚS 101/95)." Nejvyšší správní soud vyhodnotil, že správní úvaha o neudělení humanitárního azylu je v napadeném rozhodnutí vyjádřena dostatečným způsobem a nic nesvědčí o tom, že by žalovaný vykročil mimo rámec správního uvážení, dopustil se libovůle či nějaké logické chyby. Sluší se doplnit, že pochybnosti o státní příslušnosti stěžovatelů žalovaný vyvrátil na jiném místě odůvodnění napadeného rozhodnutí, a proto již nebylo nutné, aby tuto úvahu znovu opakoval konkrétně ve vztahu k humanitárnímu azylu.

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že k otázce pozbytí státního občanství, ve vztahu k azylu podle § 12 zákona o azylu, se již vyslovil. Nelze zároveň přehlédnout, že stěžovatelé nijak blíže neodůvodnili, proč by zbavení občanství a status nezletilců jako apatridů mělo znamenat pronásledování nebo odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, ve spojení s § 2 odst. 8 citovaného zákona. V rozsudku ze dne 9. 6. 2005, č. j. 7 Azs 71/2005 – 61, publikovaném pod č. 1454/2008 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud konstatoval, že *„[j]edním ze základních předpokladů pro posouzení, zda jsou v případě žadatele o azyl splněny podmínky ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je správné zjištění jeho státního občanství. Pokud byl žadatel o azyl zbaven státního občanství, musí správní orgán vyloučit, že se tak stalo jednáním státních orgánů uvedeným v § 12 téhož zákona"*. V rozsudku ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 – 64, publikovaném pod č. 1659/2008 Sb. NSS, pak Nejvyšší správní soud uvedl, že *„[a]patridé (osoby bez státního občanství), jejichž postavení je charakterizováno absencí efektivní ochrany de iure nebo de facto ze strany země původu, mohou požívat azylové ochrany podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pouze za předpokladu, že je ztráta ochrany v jejich případě výsledkem příčinné souvislosti pronásledování z azylově relevantního důvodu."* Jestliže stěžovatelé spojovali svou žádost o udělení mezinárodní ochrany s tvrzením, že nejsou občany Ukrajiny, přičemž tato skutečnost byla vyvrácena s tím, že ze strany země původu nemohlo dojít k žádnému zásahu do jejich státoobčanského postavení, nelze na jejich případ citovanou judikaturu vůbec vztáhnout.

Stěžovatelka a) dále poukazovala na složitou situaci týkající se určení otcovství a úpravy poměrů k nezletilým stěžovatelům b) a c); v této věci jsou vedena příslušná soudní řízení. Azylovou relevancí snahy stěžovatelů uspořádat své statusové záležitosti, se žalovaný ve svém rozhodnutí zabýval a nelze mu v tomto směru ničeho vytknout. Rovněž krajský soud k této skutečnosti přistupoval velmi odpovědně a pokusil se zjistit stav probíhajících soudních řízení ve věci popření a určení otcovství nezletilých stěžovatelů. Ostatně z průběhu celého řízení je zřejmé, že právně uznaný otec [tj. bývalý manžel stěžovatelky a)] i biologický otec jsou oba státními příslušníky Ukrajiny; proto otázka, zda je otcem nezletilých stěžovatelů bývalý manžel stěžovatelky a) či její přítel, nemůže mít, s ohledem na zjištěné okolnosti, žádný právní význam pro posouzení státního občanství nezletilých stěžovatelů. Lze jen dodat, že i kdyby byli stěžovatelé nuceni vrátit se do země původu, neznamená to, že by se nemohli účastnit soudních řízení vedených před českými soudy ve věcech úpravy poměru nezletilých stěžovatelů b) a c).

Pokud stěžovatelé obecně tvrdili, že nemají kde důstojně a nerušeně žít a že nebylo prokázáno, že je Ukrajina přijme na své území jako své občany a umožní jim požívat práv občanů tohoto státu, lze dovodit, že se tato tvrzení upínají k doplňkové ochraně ve smyslu

§ 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud však připomíná, že jeho ustálená judikatura § 14a zákona o azylu (viz např. rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publikovaný pod 1849/2009 Sb. NSS) předpokládá kvalitativně zcela jiná ohrožení žadatele o mezinárodní ochranu a je vyhrazena pouze pro nejvážnější a bezprostředně hrozící ohrožení jeho života a zdraví. Dle konstantní judikatury pouhou nedůvěru občana ve státní instituce nelze podřadit pod důvody pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37).

Pokud jde o konečně o obecně vznesenou námitku, že žalovaný nesprávně aplikoval § 13 zákona o azylu, zde nelze než konstatovat, že stěžovatelé v žalobě v tomto směru ničeho netvrdili, ač bezesporu mohli, a proto jde o námitku nepřípustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, nezbylo mu, než ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1, *in fine* s. ř. s. zamítnout.

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s,. ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatelé byli v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšní, právo na náhradu nákladů řízení jim nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly a Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se mu právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Krajský soud stěžovatelům k jejich žádosti ustanovil zástupcem advokáta, jehož zastupování pokračovalo i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 8 s. ř. s.); náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Náklady řízení o kasační stížnosti spočívají v odměně za jeden úkon právní služby pro každého stěžovatele (doplnění kasační stížnosti) celkem v částce 5 040 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), d) a § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 3 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 5940 Kč. Vzhledem k tomu, že advokát prokázal, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Částka daně činí 1188 Kč. Ustanovenému advokátu se tedy přiznává odměna v celkové výši 7128 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. prosince 2012

JUDr. Miluše Došková

předsedkyně senátu